

*Türkiye'nin Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci

Marc Semo — *Sayın Bakan, François Hollande'ın seçimleri kazanması, Nicolas Sarkozy'nin 5 yıl süren cumhurbaşkanlığı boyunca ciddi olarak zedelenen Fransa-Türkiye ilişkilerinde yeni bir sayfa açabilir mi?*

Egemen Bağış — Öyle umuyor ve diliyorum. Her halükarda bizim bu olumlu beklentimizi karşılamak Fransa'nın yeni Cumhurbaşkanı ve ekibine düşüyor. Hiç kimseyi bize yönelik dostça bir tutum takınmaya zorlayamayız, fakat Türkiye'ye dostça davranan her ülke karşılığında bizim dostluğumuzu kazanır. Yeni Cumhurbaşkanı'dan, objektif ve Avrupalı olmasını ve özellikle iç politika amaçları uğruna ülkemizin AB hedefini kullanmamasını bekliyoruz. Tek kelimeyle ifade etmek gerekirse, yeni Cumhurbaşkanı'nın temel hedefinin Fransa'nın ulusal menfaatleri olmasını istiyoruz. Nicolas Sarkozy'nin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğine karşı çıkması ve 5 fasılda müzakerelerin açılmasını veto etmesi her şeyden önce Fransa'nın menfaatlerini zarara uğratmıştır. Bu karar Komisyon nezdinde bile şaşkınlık yaratmıştır. François Hollande'dan, Türkiye'yi, cana yakın 75 milyon nüfusa sahip bir ülke olduğu için değil, Fransız şirketlerini düşünmesi gerektiği için desteklemesini bekliyoruz. İstanbul Boğazi'nda üçüncü köprü'nün inşaatı başlatıldı; bayındırlık işleriyle uğraşan büyük bir Fransız grubu olan BTP'nin teklifte bulunabilmek amacıyla ortak girişim (joint venture) veya ortaklık için sektördeki çeşitli Türk şirketleriyle temasa geçtiğini öğrendim. Hiçbir Türk şirketi bu şirketin çağrısına, bir Fransız ortağın avantajdan çok dezavantaj yaratacağı düşüncesiyle yanıt vermemiştir. Bunun dışında da örnekler vardır. İlişkilerimizi yeniden canlandırmalıyız. Fransa 4 asırdan fazla bir süredir ilişki içinde olduğumuz dost ve müteffik bir ülkedir. Bununla birlikte, unutmamak gerekir ki 450 000 Türk ve Türk asıllılar halihazırda Fransa'da yaşamaktadır. Aralarından çoğu Fransız vatandaşıdır ve oy kullanmaktadırlar...

MS. — *François Hollande 1915'te Osmanlı İmparatorluğu'nun Ermeni soykırımının inkarını cezalandıran 2006 tarihli yasa tasarısının ardından 2012 tarihli yasa tasarısını desteklemiştir. Yeniden bu tür bir metin sunabileceğinden endişe ediyor musunuz?*

EB. — İlkbaharda sunulan yasa tasarısını geçersiz kılan Fransız Anayasa Konseyi kararı herşeyi aydınlığa kavuşturmuştur. 100 yıl önce yaşananları yargılamak yerine, günümüzün sorunları çözülmeye çalışılmalıdır. 20 yıldır Minsk grubunun eş-başkalığını yürüten Fransa, Ermenistan ve Azerbaycan arasındaki görüşmeleri yeniden başlatabilir, bu da Erivan ile ilişkilerimizi olumlu yönde etkileyebilir. Yukarı Karabağ'daki çatışmadan 20 yıl sonra, bir milyondan fazla Azeri'nin yerinden edilmiş olduğu kabul edilmektedir ve Azerbaycan topraklarının % 20'si Ermeni işgali altındadır. Bu durum, bölgesel istikrar ve hatta daha geniş bir coğrafya bakımından tehdit oluşturmaktadır. Bu nedenle, Türkiye geçmişiyile yüzleşmeye hazırdır. Bütün milletlerden bağımsız tarihçilerden oluşacak bir komisyon kurulmasına olumlu bakıyoruz. Olayları saptamak ve o dönemde neler yaşandığını anlamak için bilgilere ve arşivlere erişime izin vereceğiz. Ancak, bir parlamenterin veya siyasetçinin görevi tarihi yazmak değil, geleceği hazırlamaktır.

MS. — *Willy Brandt'ın Varşova gettosunun önünde diz çökmesi gibi, güçlü pişmanlık jestleri, o zamanlarda büyük bir siyasi öneme sahip değil miydi?*

EB. — Biz Ermenistan'a karşı siyasi jestlerimizde hiç cimri olmadık: Örneğin, Ermenistan uçaklarının İstanbul'a inmesine izin verdik ve size 100.000 Ermeni vatandaşının yasal olmayan şekilde de olsa, Türkiye'de yaşadığını ve çalıştığını hatırlatmak isterim. Türkiye ile Ermenistan arasında İsviçre'de protokollerin imzalanmasından sonra, Türkiye Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Erivan'a futbol maçı izlemeye gitti ve Ermenistan Cumhurbaşkanı da Bursa'da maç izlemeye geldi. Ülkelerimiz arasındaki ilişkilerde görülmemiş bir ilerleme sağlandı. Ancak o zamandan beri, Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki çatışma nedeniyle her şey durdu. Fransa Cumhurbaşkanı'nın yanı sıra Barack Obama'nın Minsk Grubu çerçevesinde Erivan ile Bakü arasında barış sürecinin yeniden başlatılmasına yönelik girişimleri bu nedenle önemlidir.

MS. — *Ekim 2005'te başlayan Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım müzakereleri hemen hemen hiç ilerlemiyor. Şimdiye kadar 35 fasıldan sadece 13 tanesi açıldı. 2011 yılında hiç açılan fasıl olmadı ve 2012 yılı da yine « beyaz » bir yıl olacak: İlerleme sağlanması için 1 Temmuz'da başlayacak Kıbrıs Dönem Başkanlığı'na da güvenmemek gerekiyor. Bu noktaya nasıl gelindi?*

EB. — Bir numaralı problem Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tutumu. Aralık 2006'da Avrupa Birliği Zirvesi, liman ve havaalanlarımızı Kıbrıslı Rumlara açmama kararımızı cezalandırmak için 8 fasılda müzakereleri dondurma kararı aldı. Kıbrıslı Rumlar da 6 faslın daha müzakereye açılmasına karşı çıkacaklarını açıkladılar. 2007 yılında Nicolas Sarkozy, seçilmesinin hemen ardından, 1'i AB tarafından daha önce dondurulmuş olan 5 faslı bloke ettiğini açıkladı. Dolayısıyla, toplamda 17 fasıl bloke edilmiş oldu. Henüz müzakereye açılmamış fasıllar ise en karmaşık olan ve aday ülkelerin genelde müzakere sürecinin sonuna geldiklerinde üzerinde çalıştıkları fasıllar. 3 yıldan beri Avrupa Birliği'ni vuran kriz de hiçbir şeyi halletmedi: Ülkelerin çoğu Avro Bölgesindeki sıkıntılara odaklanmış durumda ve uzun vadeli meselelerden kaçınmak eğilimindedir. Ama ben eminim ki zamanla 27 ülkenin her biri, AB'nin Türkiye'ye, en az Türkiye'nin AB'ye ihtiyaç duyduğu kadar ihtiyacı olduğunu anlayacaklar. Biz sabırlı olmayı öğrendik. AB ile müzakere sürecine başlama tarihi almak için yaklaşık yarım asır bekledik. Yeni bir fasıl açılmamasına rağmen, reformlara devam ettik, yani bloke edilmiş fasıllarda AB müktesabatını uygulamaya geçirmeye devam ettik. Türkiye'yi daha demokratik, daha zengin ve daha güçlü yapmak için önemli olan işte bu süreç.

MS. — *Türk Hükümeti, Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tanımadığı için Kıbrıs Dönem Başkanlığı ile hiç bir temas kurmayacağını açıkladı (7). Brüksel ile ilişkilerinizi biraz daha zorlaştırmaktan endişe duymuyor musunuz?*

EB. — Eğer tüm adayı temsil etseydi, biz Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Dönem Başkanlığı ile ilişki içinde olmaktan memnun olurduk, ancak, onlar adanın sadece bir kısmını temsil ediyorlar: Rum kesimi. Kıbrıs'ın bir konfederasyon şeklinde birleşmesini öngören BM'nin Annan Planı, Nisan 2004'te yapılan referandumla adanın kuzeyinde Kıbrıslı Türkler tarafından büyük bir oranla kabul edilirken, güneyde Kıbrıslı Rumlar tarafından reddedildi. Ancak bu durum, Kıbrıslı Rumların referandumdan kısa bir süre sonra AB üyesi olmasına engel olmadı. Avrupa Birliği Zirvesi, oybirliğiyle adanın kuzeyinin izolasyonuna son verme kararı aldı. 27 ülke arasında adanın kuzeyi ile tek ticari ilişkiye sahip olan Kıbrıslı Rumlar, çelişkili biçimde, , sözkonusu AB kararının uygulanmasını engelleyerek diğer ülkelerin ticari ilişki kurmasına izin vermiyorlar. Örneğin, Air France havayolu şirketi, kuzeydeki Ercan havaalanına inebilse, Türkiye hemen limanlarını ve havaalanlarını Kıbrıslı Rumlara açmaya hazır. Tayvan örneğinde

olduğu gibi, bir ülke ile ticaret yapmak, o ülkeyi diplomatik olarak tanımak anlamına gelmez. 1973 yılından bu yana, Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tanımıyoruz ve AB Dönem Başkanlığını yürüteceği 6 aylık süre için, zımni olarak da olsa tanımak zorunda kalmak istemiyoruz. Dolayısıyla, yöneticileri ile hiç bir ilişkiye girmeyeceğiz ve Ocak ayında İrlanda Dönem Başkanlığı ile her Şey yeniden ele alınacak. Bunun yanı sıra, tüm bu süre boyunca, Komisyon ile ilişkilerimizi sürdüreceğiz. Komisyon, Türkiye'nin öneminin farkındadır, Mayıs ayının ortalarında Komisyon ile birlikte baŐlattığımız « Pozitif Gündem » de bunu göstermektedir.

MS. — *Bu "Pozitif Gündem" nedir?*

EB. — "Pozitif Gündem", yelik sürecine bir alternatif değildir, üyelik sürecini canlandırma Őeklidir. Avrupa Birliği Zirvesi tarafından dondurulan 8 fasılda çalışma grupları oluŐturulması öngörülüyor. Enerji sorunları, uluslararası terörizmle mücadele ve vize sorunu ile ilgili çalışma grupları da olacak. Bu, -Komisyon'un da desteği ile- reformlara devam etme, karŐılıklı olarak birbirimizi değerlendirme ve farklı konularda daha somut tartiŐmalar yapmanın bir yolu. Benim, GeniŐlemeden Sorumlu Avrupa Komisyonu yesi Stefan Fle ile sık sık bir araya gelme ve çalışma fırsatım oluyor. Ancak, İçiŐleri Bakanı, Adalet Bakanı, Dışişleri Bakanı, evre Bakanı gibi Türk Bakanların da faaliyet alanları itibarıyla, ortak menfaatlerimiz doğrultusunda önemli meseleler üzerinde çalışmak üzere Avrupa Komisyonu'ndaki mevkidaŐları ile bir araya gelmesi önemli.

MS. — *Türklerin Avrupa'ya karşı artan Őüpheciliđi sizi düŐündürüyor mu? Bu tatsız gidiŐatı nasıl yorumluyorsunuz?*

EB. — Avrupa yanlıŐ görüŐlerde yaşanan erozyon, bize karşı olan bazı incitici açıklama ve kararların sonucudur. Türkiye, yelik müzakereleri devam ederken, vatandaşlarından ye ülkelere giriŐte vize istenen tek aday ülkedir. Bir başka unsur ise, Avrupalı ortaklarımızın PKK terörüyle mücadelede bize yardımcı olma konusunda gösterdikleri durgunluk. Kıbrıs sorunu da bu olumsuz tabloya katkıda bulunuyor: Kıbrıs'ın birleŐmesi konusu, Kıbrıslı Rumların karŐısına AB yeliği için bir önkoŐul olarak getirilmemiŐ olmasına rağmen, Türkiye'nin karŐısına bir önkoŐul olarak çıkarılıyor. Türk Cumhurbaşkanı ve Başbakanı beŐ seneden beri Avrupa zirvelerine davet edilmiyorlar. Bunlar verilebilecek örneklerden sadece birkaç tanesi...

MS. — *Türkiye'nin amacı AB'ye tam üyelik mi? Nicolas Sarkozy ve Angela Merkel'in önerdiği "imtiyazlı ortaklık" statüsü sizin için tatmin edici olur mu?*

EB. — Kurucu Antlaşmalar ve AB metinleri aday ülkelerden, üyeliği müzakere eden ülkelere ve üye ülkelere bahseder. On binlerce sayfalık bu metinlerin hiçbir yerinde, "imtiyazlı ortaklık" statüsünden bahsedilmiyor. Bu kavramın hiçbir hukuki dayanağı bulunmamaktadır. Biz zaten halihazırda gümrük birliğinin ve Avrupa kuruluşlarının parçasıyız. Türkiye AB'ye ya tam olarak üye olacaktır ya da hiç olmayacaktır.

MS. — *Avro krizi ve ekonomik durgunluk Türkiye'ye (2011'de ekonomik büyümesi % 9'a ulaştı) 27 üye karşısında artı bir değer sağlıyor mu?*

EB. — Türkiye, Avrupa için hiçbir zaman olmadığı kadar bir şans haline geldi. Ocak ayında Dünya Ekonomik Forumu'na katılmak üzere Davos'a gittim ve Avrupa'nın Hükümet ve Devlet Başkanlarıyla veya onların temsilcileriyle konuşurken kötümser bir havayla karşılaştım. Düşünmeden edemedim: "Haydi silkelenin ve kendinize gelin ! Bizim gibi siz de geçmişte çok daha kötülerinizi yaşadınız!" 1999-2001 yılları arasında Türkiye, üst üste yaşanan iflaslar, kur piyasalarında Türk lirasında yaşanan dalgalanmalar yüzünden, birkaç günde, hatta bir gecede, insanların veya şirketlerin borçlarının üç katına çıktığı çok ağır bir finansal krizden geçti. Biz ne yaptık? Finansal sistemi yeniden yapılandırdık ve iyileştirdik. Çok çalıştık, mali disiplini tesis ettik, insanların güvenini yeniden kazandık ve istikrarı sağladık. Bugün Avrupa'nın en dinamik ekonomisiyiz ve Çin'den sonra, G8'de ikinci sıradayız. Avrupa da kendine güvenini yeniden kazanmalı. Avrupa, krize rağmen hâlâ dünyanın en zengin bölgesi: Sadece kişi başına düşen ortalama gelirden bahsetmiyorum, insan hakları ve ifade özgürlüğü, gıda güvenliği veya yenilenebilir enerji standartlarından da bahsediyorum. Avrupa projesi, bu kıtada barış ve istikrarı sağladı. Şu andaki eksiği, siyasi irade ve gerçek bir liderlik.

MS. — *Türkiye AB'ye ne getirecek?*

EB. — Türkiye, Avrupa şirketlerine 75 milyonluk geniş bir pazar sunuyor. Bunun yanında, İstanbul'dan uçakla dört saatlik mesafede, dünya nüfusunun dörtte birine ve Balkanlar, Orta Doğu ve Orta Asya'dan 56 ülkeye ulaşmak mümkün. Yardım etmeye hazırız, ancak 27 üyeden daha iyi muamele bekliyoruz. Ayrıca, ortak sorunlara karşı koyabilmek için ön yargılarımızı

yıkmalıyız. Avro Bölgesi'ndeki kriz ve AB'nin yaşadığı sorunlar, bizleri doğrudan etkiliyor. İhracatımızın yarısı AB ülkelerine yapılıyor. Türkiye'ye gelen turistlerin % 65'i de Avrupalı. Aynı şekilde, Türkiye'ye yapılan yabancı yatırımların % 85'i ve yeni teknolojilerin büyük bir bölümü AB ülkelerinden geliyor.

MS. — *Krizden çıkmak için Avrupalılara somut olarak ne tavsiye ediyorsunuz?*

EB. — Çok çalışmalarını ve özellikle, en başta demokrasi olmak üzere, kurucu değerlerini yeniden keşfetmelerini tavsiye ediyorum. Geçici hükümetlerle veya teknokrat ekiplerle sağlam yapısal reformlar gerçekleştirmek imkânsızdır. Sadece halklarından tam destek alan hükümetler bu tür değişiklikleri yapabilir. Eğer önemli noktalar açık bir şekilde anlatıldıysa, halk, zorluklara rağmen o hükümetin arkasında duracaktır. Biz bunu tecrübe ettik. Kasım 2002'de AK Parti ile birlikte Recep Tayyip Erdoğan seçimleri kazandığında, popülist sözler vermekten kaçındı. Büyük bir kriz içinde olmamıza rağmen seçmenlerimize: Gelecek üç yıl için bizden bir şey beklemeyin, sonrasında farkı ceplerinizde hissedeceksiniz dedik. Başta kolay olmadı, ama insanlar bize güvendi ve sonuçlar ortada. 10 yılda zenginliğimiz üçe katlandı. Avrupa da aynı şeyi yapabilir.

MS. — *Yunanistan'ın Avro Bölgesi'nden olası çıkışı sizi endişelendiriyor mu?*

EB. — Tabi ki. Yunanistan bizim komşumuz, önemli ticari bir ortak ve NATO'da müttefikimiz. Bizler güçlü bir Yunanistan istiyoruz, güçsüz bir Yunanistan değil.

MS. — *Avrupa Komisyonu'nun Türkiye İlerleme Raporunda, gerçekleştirilen ilerlemelere rağmen reformlarda yaşanan yavaşlamaya dikkat çekiliyor. Bu konuda cevabınız nedir?*

EB. — Reformlarda bir yavaşlama olduğu kanaatinde değilim. Tam tersine, geçen sene Hükümet ile askerler arasındaki ilişkiler Avrupa standartlarına ulaştı. Dini azınlıklar ile kamu makamları arasındaki ilişkiler iyileşti ve 1930'dan beri açmazda olan, dinsel vakıfların taşınmaz mal edinme sorunu sonunda çözüldü. Ermeni asıllı vatandaşlarımız bir yüzyıldan bu yana ilk defa, Van gölündeki Akdamar adasındaki kilisede ibadet edebildiler. Yunan asıllı vatandaşlarımız, Trabzon yakınlarındaki Sümela Manastırına yeniden gidebiliyorlar. Eski cumhurbaşkanınız Romanları Fransa'dan sürerken, bizler Romanların topluma daha iyi entegre olmaları için yeni lojmanlar inşa ettik. Kürt asıllı vatandaşlarımız, bundan 15 yıl

öncesine kadar Kürt olduklarını ifade dahi edemiyorlarken, şimdi 24 saat Kürtçe yayın yapan devlet kanallarına sahipler. Artık üniversitelerde Kürtçe bölümler var. Hapishanelerin ziyaretçi odalarında, Kürtler yakınlarıyla ana dillerinde konuşabiliyorlar. Sanıkların haklarını güvence altına almak için, hukuk alanında reformlar gerçekleştirdik.

MS. — *Bugün Türkiye’de birçok hukukçu ve STK tarafından eleştirilen terörle mücadele yasası yüzünden 100 civarında gazeteci hapishanede bulunmakta. Bu eleştirilerin bir kısmı Avrupa Komisyonu’nun son İlerleme Raporunda da yer alıyor.*

EB. — Bu gazeteciler, gazeteci olduklarından dolayı değil, terörist organizasyonlara üye olmaktan veya suç işlemekten dolayı hapishanedeler. Gazeteci olmak cezalandırılmayacağınız anlamına gelmiyor.

MS. — *Avrupa Parlamentosu başkanı, Alman Sosyal-Demokrat Martin Schultz, Mayıs ayı sonunda Ankara’ya gelişi sırasında, halen hapishanede bulunan CHP’li (Cumhuriyetçi Halk Partisi, ana muhalefet partisi) ve BDP’li (Demokratik Bir Toplum için Hareket, Kürt yanlısı parti) 15 milletvekilin akıbetinden kaygılandı.*

EB. — Açık olmak gerekiyor: Hiçbir milletvekili hapishaneye atılmadı. Bahsettiğiniz kişiler, daha önce terörist organizasyonlara üye olmaktan veya Hükümeti düşürmeyi amaçlayan komplolarda yer almaktan dolayı hapishanede bulunan kişilerdi. Partileri, serbest bırakılacaklarını ümit ederek onları seçim listelerine kaydettiler. Hukuk bunu reddetti. Buna ancak hukuk karar verebilir, Hükümet değil. Türkiye’de hukuk bağımsızdır. Öylesine bağımsız ki, bundan dört yıl önce iktidardaki partiyi yasaklamak ve başbakanı, cumhurbaşkanını ve AK Parti’nin, ben dahil, bazı milletvekillerini seneler boyunca siyasetten men etmek için bir hukuki süreç başlatılmıştı. Savcı beni, tahrik edici açıklamalarda bulunmakla suçluyordu. Suçlandığım açıklamalarımın bir tanesi: “bir kadının mini etek giyme hakkı olduğu gibi türban takma hakkı da vardır” idi. Avrupalılara gidip ağlamadık. Hukukun, bu tür saçma suçlamalar karşısında işini yapmasını bekledik ve suçlamalar sonunda süpürülüp atıldı.

MS. — *AK Parti tarafından uzun süredir söz verilen yeni Anayasa, nihayet tartışılmaya başlandı. Parlamentoda bulunan dört partinin (AK Parti, CHP, MHP, BDP)*

temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu oluşturuldu. Bu projenin başarılı olma şansı var mı?

EB. — Ben bu konuda iyimserim. Cumhuriyet tarihinde ilk defa Parlamentonun oluşumu seçmen iradesinin % 95'ine tekabül ediyor. Daha önceden bu oran % 10 seçim barajının da etkisiyle % 70-% 75'lerdeydi. Parlamentoda yer alan dört parti, aynı sayıda temsil edildikleri bu grupta birlikte çalışmak konusunda mutabık. Bu komisyon bir yıl boyunca, sivil toplum kuruluşlarını, azınlıkları, sendikaları kabul edip dinledi. Bütün bu kuruluşlar önerilerini ve fikirlerini dile getirdiler. Komisyon şu aşamada farklı maddelerin redaksiyonu ile meşgul. Bu yeni Anayasa, Türkiye ve AB arasındaki ilişkileri de değiştirecek. Yürürlükteki Anayasa, Eylül 1980 darbesinin bir ürünü olarak ortaya çıktı ve son yıllarda yapılan birçok değişikliğe rağmen darbe ruhunun Anayasanın içine işlemiş olduğu görülüyor. Yunanistan, İspanya ve Portekiz diktatörlük rejiminden kurtuldukları zaman, AB'ye katılım süreci çerçevesinde yeni birer anayasa yapmışlardı. Şimdi biz de yeni Anayasamızı yapıyoruz. Medya özgürlüğü ve genel anlamda özgürlükler bakımından sizin de değindiğiniz çok sayıda problemin kaynağı 1980 tarihli bu metindir.

MS. — *Türkiye, bu bölge için, özellikle de «Arap Baharı» olarak adlandırılan devrimler için bir model teşkil edebilir mi?*

EB. — Bir “model” veya “örnek”ten ziyade, bir “esin kaynağı” demeyi tercih ederim. Büyümemize, ekonomik dinamizmimize ve genç nüfusumuza özenen Avrupa ülkelerinin yanında bu rolü üstlenebiliriz. Yakın ve Orta Doğu ülkelerine ayrıca Orta Asya ülkelerine demokrasi, özgürlüklere saygı ve insan haklarının korunması konularında öğretecek çok şeyimiz var. Müslüman liderler, Mısır'a ve Libya'ya gidip insanlarla birlikte dua ederler. Batılı liderler ise, bu ülkelere demokrasiden ve laiklikten söz etmek için giderler. Biz, Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın gösterdiği gibi ikisini de yapabiliriz. Türkiye, batının en doğulu, doğunun en batılı ülkesidir. Bölgedeki yükselişimiz bizim AB'ye sağlayacağımız katkıdır.

MS. — *Suriye krizinin çözümünde Türkiye nasıl bir rol oynayabilir?*

EB. — Bu trajediye diplomatik bir çözüm bulmak için elimizden gelenin en iyisini yapıyoruz. Bu bölgeyi AB ülkelerinin çoğundan daha iyi biliyoruz. Topraklarımızda 25.000'den fazla Suriyeli mülteciyi ağırlıyoruz. Krizin en başında, Recep Tayyip Erdoğan Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'ı halkını dinlemesi ve reformları hayata geçirmesi için ikna etmeye çalıştı. Eğer Suriye, Türkiye'nin son yıllarda gerçekleştirdiklerinin % 10'unu gerçekleştirebilmiş olsaydı, bugün bu derece büyük bir sorundan bahsetmiyor olacaktık. Bizim bölgemiz birçok savaşa tanıklık etti; meseleleri başka araçlarla halletmemiz gerekiyor. Fransa gibi Avrupalı ortaklarımız, Birleşmiş Milletler bağlamında ise Rusya ve Çin gibi ortaklarımız ile bağlantılı bir şekilde, meseleye diplomatik bakımdan bu yönde yaklaşıyoruz. Her şeyden önce bu konular meslektaşım Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun yetkisinde olan konular, ancak, yine de bazı meselelere dikkat çekmek isterim. Mayıs sonu ve Haziran başı arasında, İstanbul'da peşpeşe toplantılar gerçekleştirildi: Medeniyetler İttifakı Zirvesi, Dünya Ekonomik Forumu ve Somali üzerine bir konferans. Bunlardan kısa bir süre önce ise Suriye Dostlarının toplantısına ev sahipliği yaptık. Türkiye, bundan böyle, diplomatik planda sadece bölgesel anlamda değil aynı zamanda küresel anlamda da vazgeçilmeyecek bir ortak haline gelmiştir.